

Prirodoslovno matematički fakultet
Geografski odsjek

Kolegij:
Mediteran



Održivost, regionalna politika i jedan mali otok

Prof. dr. sc. **Nenad Starc**
Ekonomski institut Zagreb
e-mail: nstarc@eizg.hr

Zagreb, 13.6.2016.

O čemu, o kome se radi

- ▣ Regionalni razvoj
- ▣ Regionalna (razvojná) politika

Politika (policy?, politics?):

-razvojná ?

-ekonomská ?

-prostorná ?

- ▣ Mali otoci

Otok ?

Mali otok ?

Regionalna razvojna politika RH

- Nositelj (nositelji)

MRRFEU, županijske i općinske/gradske vlasti

- Predmet (čime se nositelji bave)

regionalni razvoj (kojim treba upravljati)

- Top down (odozgo)

- Bottom up (odozdo)

- Ciljevi (boljitak, promjene)

statički, dinamički

- instrumenti (ovlasti)

- mjere

Regionalna razvojna politika RH

- 1996: Zakon o područjima posebne državne skrbi
- 1999: Zakon o otocima
- 2001: Zakon o obnovi i razvoju grada Vukovara
- 2002: Zakon o brdskim i planinskim područjima
- 2009: Zakon o regionalnom razvoju
- 2014: novi Zakon o regionalnom razvoju
(svi za promjene!)

Regionalna razvojna politika RH

- ▣ 2010: Nacionalna strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske 2011 – 2013
Strateški cilj 1: razvoj županija i statističkih regija
Strateški cilj 2: razvoj potpomognutih područja
Strateški cilj 3: razvoj pograničnih područja
- ▣ 2011: 21 županijska razvojna strategija za razdoblje 2011-2013 (prva "generacija")
- ▣ 2014-2020: programski ciklus EU (dobar razlog za drugu "generaciju" ŽRS?)
- ▣ 2016: nove ŽRS?, nova Strategija? (nove promjene!?)

Hrvatska otočna razvojna politika

- Otok?

Otoci, grebeni, hridi – kako odrediti?

- ❑ Pangea (prije 300 mil godina, kopno? otok?)
- ❑ Gondwana vs. Laurasia?
- ❑ Australija – najveći otok? najmanji kontinent?
- ❑ Grenland (2,130.800 km²)
(Hrvatska=56.542 km². Grenland = Hrvatska X 38)
- ❑ Malta (316 km², 404,500 otočana)
- ❑ Cres (405.78 km², 3,500 otočana)
- ❑ Lopud (4.6 km², 350 otočana),
- ❑ Koločep (2.4 km², 150 otočana)
- ❑ Krapanj (0.4 km², 1,25 m visok, 300 m od kopna, 1500 otočana 1960-e, specijalizirani spužvari)

Otoci, grebeni, hridi – kako odrediti?

- **Nauru** (21 km², bezvodan, oko 10,000 otočana, Naurski jezik, Republika, 14 okruga, ekskluzivna ekonomska zona – 308,480km²)
- **Baharia, Dakhla, Farafra, Kharga, Siwa** (oaze u Libijskoj pustinji, Herodot ih u 5. stoljeću pr.n.e. naziva **arhipelagom**)
- “Otokom se smatra svako tlo okruženo morem ili jezerom i do kojeg nema ceste, i sva kopnena područja u kojima vladaju takvi uvjeti”
(**Zakon o otocima Republike Finske, 1981**)

Otoci, grebeni, hridi – kako odrediti?

- "...a naturally formed area of land surrounded by water which is above water at high tide.." (**Konvencija UN o teritorijalnim morima i obalnom području**, 1958)
- "Surface area of not more than 10,000 km² with population fewer than 500,000" (UNESCOova definicija **malog otoka**, 1997)
- "land mass of at least 1km², and at least 50 permanent inhabitants, must not host the capital city of an EU member state" (**Eurostat**)

Otoci, grebeni, hridi – kako odrediti?

- NUTS III otočne regije treba dijeliti prema napućenosti (prijedlog **Otočne komisije Izvršnog sekretarijata Komisije za periferne i maritimne regije** upućen Europskoj komisiji):
 - manje od 50.000 otočana
 - između 50.000 i 100.000 otočana
 - između 100.000 i 250.000 otočana
 - između 250.000 i 1.000.000 otočana
 - više od 1.000.000 otočana

Otoci, grebeni, hridi – kako odrediti?



'	亅	𠂇	𠂇	𠂇
𠂇	鳥	鳥	島	島

značenje:

ptica

trava

more

音読み	とう
訓読み	しま

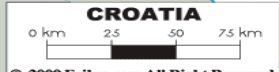
Ostali nad morem pred 15.000 godina, svi mali...

... Hrvatski otoci:

- ⑩ 3.259 km² (5,8% Hrvatskog kopna)
- ⑩ Dužina hrvatske kopnene obale – 6.176 km
- ⑩ Dužina obale otoka – 4.398 km
- ⑩ 1980s: 9 otočnih i 5 obalno – otočnih općina
- ⑩ 2012: 7 županija, 51 otočnih gradova i općina
- ⑩ 5,8% kopna određuje 37% Hrvatske



- National Capital (780,000 in 2001)
 - over 190,000
 - over 100,000
 - over 40,000
 - over 20,000
 - other main city
 - other city
 - Chief town of county (comitat)
- Croat counties have the name of their chiefs towns





Koliko?

- 19th stoljeće: Austro-ugarski hidrogeografski projekt:
880 otoka na istočnoj strani Jadrana
- Nacionalni program razvitka otoka (1997):
718 otoka, 389 hridi, 78 grebena
ukupno: 1.185
- Hrvatski hidrografski institut (2000):
78 otoka, 525 otočića, 641 hrid i greben
ukupno: 1.244
- Hrvatski hidrografski institut (2010):
79 otoka, 526 otočića 641 hrid i greben
Ukupno: 1.246

Koliko?

2011: 125,082 otočana u 340 naselja
(2.9% stanovništva Hrvatske)
(0.02% otočnog stanovništva svijeta)

	Census Year									
	1857.	1890.	1900.	1910.	1921.	1948.	1971.	1981.	1991.	2001.
ISLAND POPULATION COUNT	118.378	154.837	168.240	174.579	174.994	152.962	127.814	113.299	124.296	124.870

Privlačni?

- Palagruža je bila naseljena u Paleolitiku

Otočani su pokazali i dokazali da mogu

- opstati (ako ih se ostavilo na miru)
- živjeti u otočnom ekosustavu (i s njime)
- upravljati oskudnim resursima
- uspostaviti **otočni sustav**
- održivo razvijati svoj otok
- ustanovljavati institucije održivog razvoja







1390: Lastovski statut:

- "...da od sada unaprijed svaka kuća onih koji imaju zemlje na Lastovu može držati 60 glava sitnih životinja i da više od toga ne smije držati..."
- „...da od sada unaprijed svaka kuća može držati volove, krave ili pak tegleće životinje i to 8 glava a ne više.“



1745: Lastovski statut:

- “Od nekog vremena na ovamo uveo se **loš običaj** gradnje kuća u raznim pustim uvalama ovog otoka. Da bi se stalo na kraj takvim nepriličnostima, hoćemo i izričito naređujemo da **sami ti vlasnici** moraju u roku od dva mjeseca srušiti i uništiti sve kuće tim uvalama.”



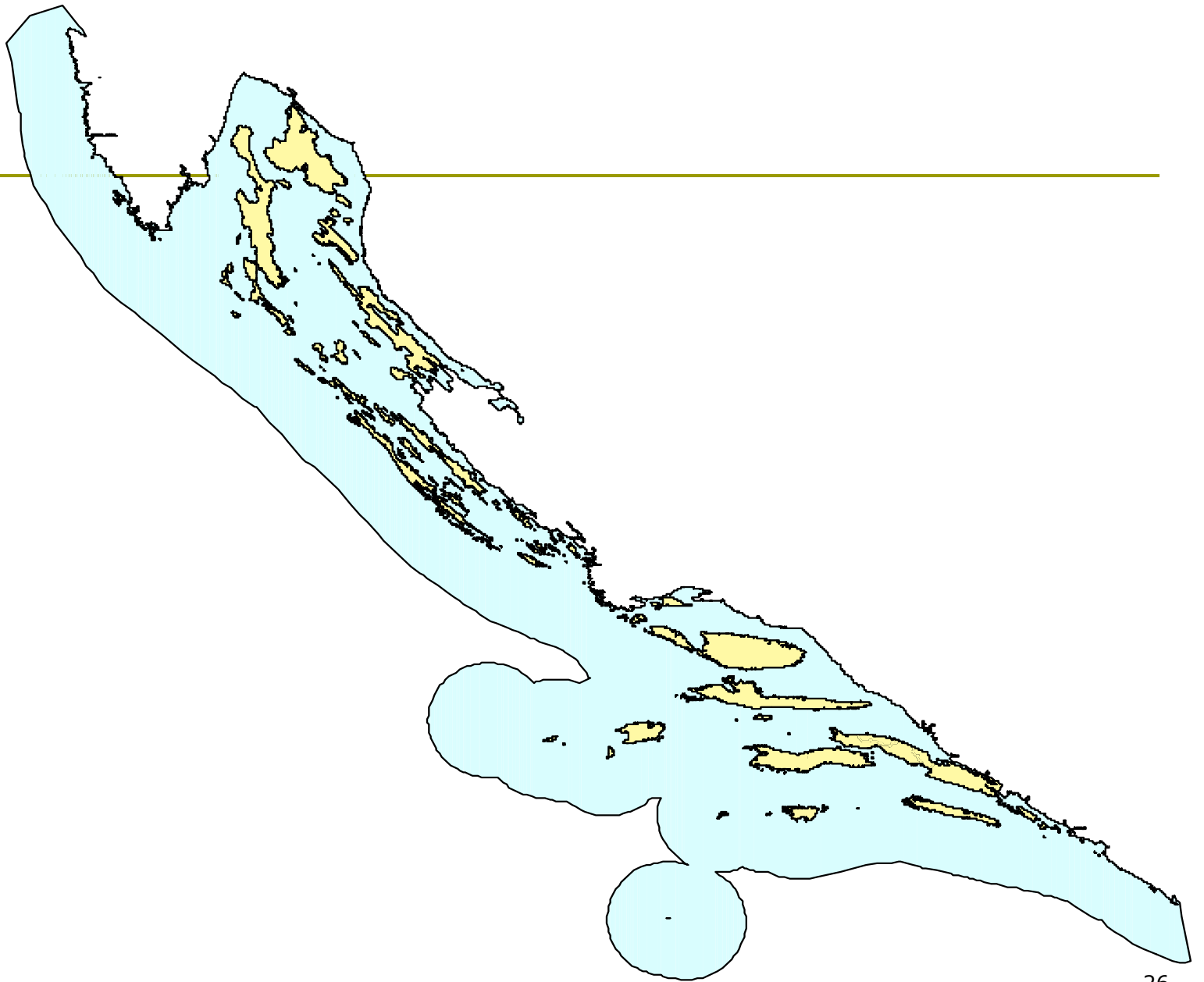
Slijede (dobra) pitanja...

- ❑ Da li su otoci marginalizirani?
- ❑ Da li su zanemareni?
- ❑ Ako jesu, da li je to dobro?

- ❑ Biste li živjeli na otoku?
- ❑ Biste li živjeli na malom otoku?

- ❑ Što su o tome mislili Thomas Moore, Tommaso Campanella, Aldous Huxley...?
- ❑ Za što su sve služile Isole Tremiti? Goli otok?

- ❑ Treba li ih analizirati jednog po jednog?
- ❑ Odakle početi?







Otok Susak (Sansego, Sansig, Sansegus)

- 44°31' N, 14°19' E, **3,75** km², najviši vrh: 98 m nad morem
- Brdo plodnog pijeska na krškom platou (nanosi rijeke Po? naneseno vjetrom?)
- **Otočani:**
- Iliri, Grci, Rimljani, Ostrogoti, Hrvati
- **Države:**
- Rimsko carstvo, Bizant, Hrvatsko kraljevstvo, Venecija, Francuska, Austro-ugarsko carstvo, Italija, Kraljevina Jugoslavija, SFRJ, Republika Hrvatska
(proživjeti život na malom otoku – promijeniti 3 - 5 država)

Na margini?

Na periferiji?





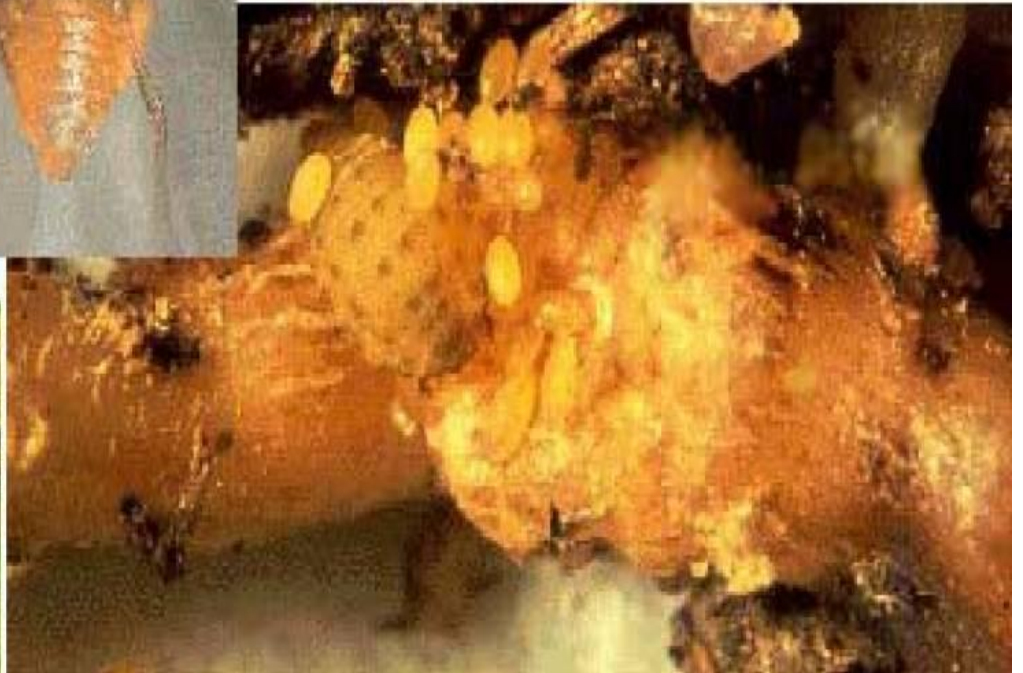
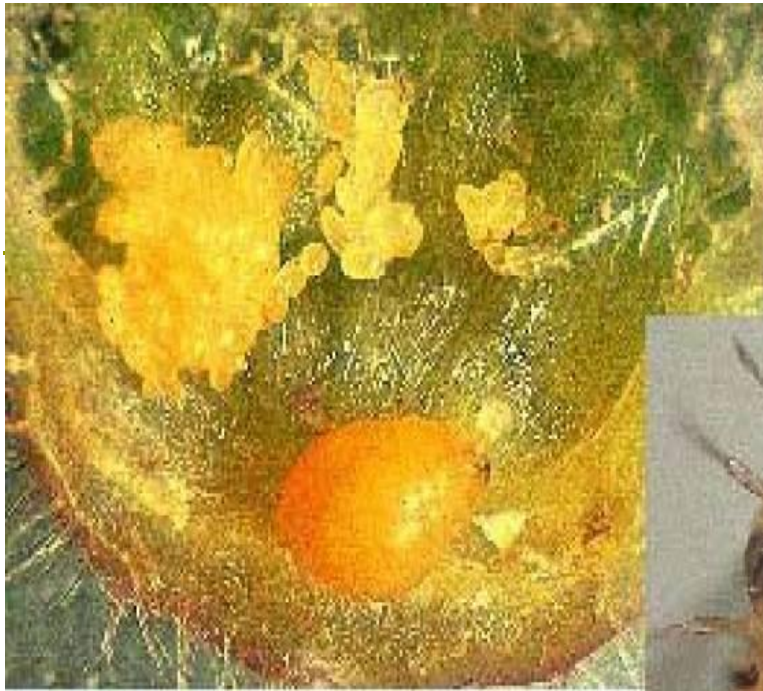


Događaji na kopnu i mali otoci

Slučaj 1

- **1850:** Američke loze donešene u Englesku zajedno sa slijepim putnikom: **phylloxera**, pošast vinograda, vinogradarska kuga





Događaji na kopnu i mali otoci

Slučaj 1

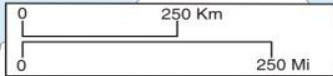
- **1850:** Američke loze donešene u Englesku zajedno sa slijepim putnikom: **phylloxera**, pošast vinograda, vinogradarska kuga
- **1863:** phylloxera stiže u Francusku (do 1890 proizvodnja vina opada na 25%)
- **1900:** do 90% Europskih vinograda uništeno
- **1900:** phylloxera stiže u Istru, Dalmaciju, na otoke...

Svo to vrijeme, na Susku:

- **1900:** raznovrsna samodostatna gospodarska struktura (vinogradi, masline, povrće, žitarice, grah, bob....., ovce, koze....., ribarstvo)
- **1910:** 97% otoka po vinogradima!
- Kiselo, pjeskovito antifilokserično tlo
- Ostali europski primjeri: Santorini, Femoselle...

Ostati na margini, siromašan?

Iskoristiti komparativnu prednost?











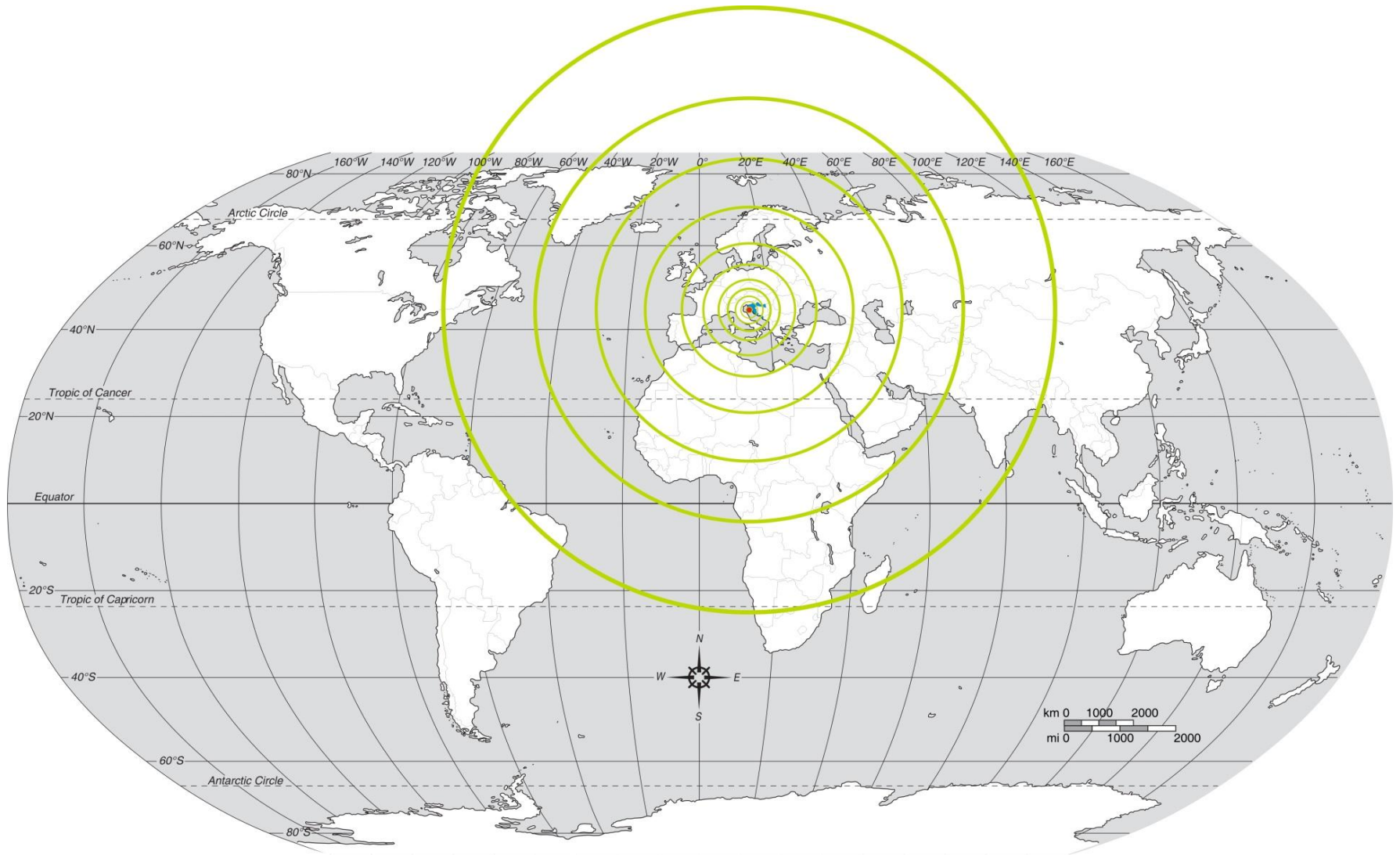


Događaji na kopnu i mali otoci

Slučaj 1

- **1910:** 1,412 (iznimno koherentna zajednica),
- **1921:** 1,564
- **1931:** 1,541
- **1946:** 1,876 (500/km², počinje emigracija, odredište: SAD)
- **1948:** 1,629 – emigracija se nastavlja, odredište: Hoboken, New Jersey,
- **1964:** uveden porez na vino – masovna emigracija (odredište: neupitno)
- **1991:** 188
- **2001:** 144
- **2011:** 140 na otoku (oko 900 ljeti usred sezone)
- **2011:** oko 2500 u Hobokenu, New Jersey
- **Od 1960-ih:** Sušćani posjećuju rodni otok
- **Ljeto 1968:** Anton Tarabocchia (Hoboken) posjećuje rodbinu na Susku
- **Jesen 1968:** Anton se ukrcava na brod za Mali Lošinj. , **Odredište:** Hoboken
Njegova nećakinja Marija „Strizica” Tarabocchia ukrcava se s njim. :**Odredište:** Mali Lošinj, kupovina





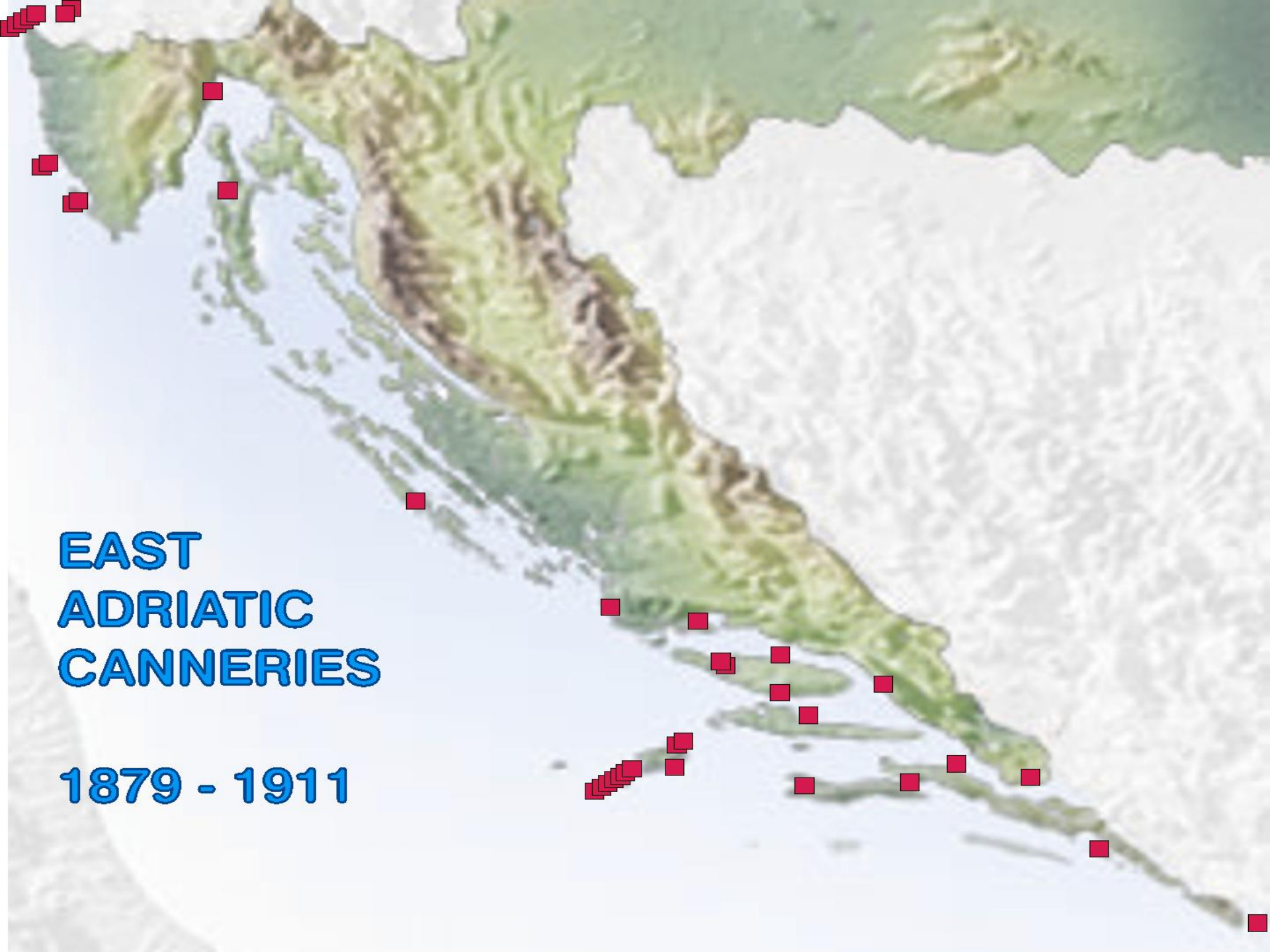
Marijina pitanja:

- Gdje je Susak?
- Postoje li dva otoka (Susak, Susak i Susak, Hoboken)?
- Virtualni otok?
- Da li Sušćani izbrisali insularnost prelazeći tako lako "preko bare", ili su...
- naglasili insularnost okupljajući se na jednom mjestu?
- Trebaju li otočani objeručke iskoristiti komparativnu prednost?
- Gdje je nestala nekadašnja svestranost kad je komparativna prednost nestala?
- Što je učinila (trebala učiniti) država? **(dobro pitanje!)**
- Što kad stigne netko s kopna i počne koristi otočne komparativne prednosti? **(još bolje pitanje!)**

Događaji na kopnu i mali otoci

Slučaj 2

- **1800:** konstruirana i patentirana konzerva
- **1804:** Appert (Francuz, kuhar) uspijeva toplo sterilizirati 5-6 riba u konzervi
- **1822:** prva tvornica (ribljih) konzervi u Nantesu u Francuskoj
- **1879:** prva tvornica konzervi na istočnoj strani Jadrana
- **1911:** 38 tvornica na našoj strani Jadrana (razmještaj uspostavljen)



**EAST
ADRIATIC
CANNERIES**

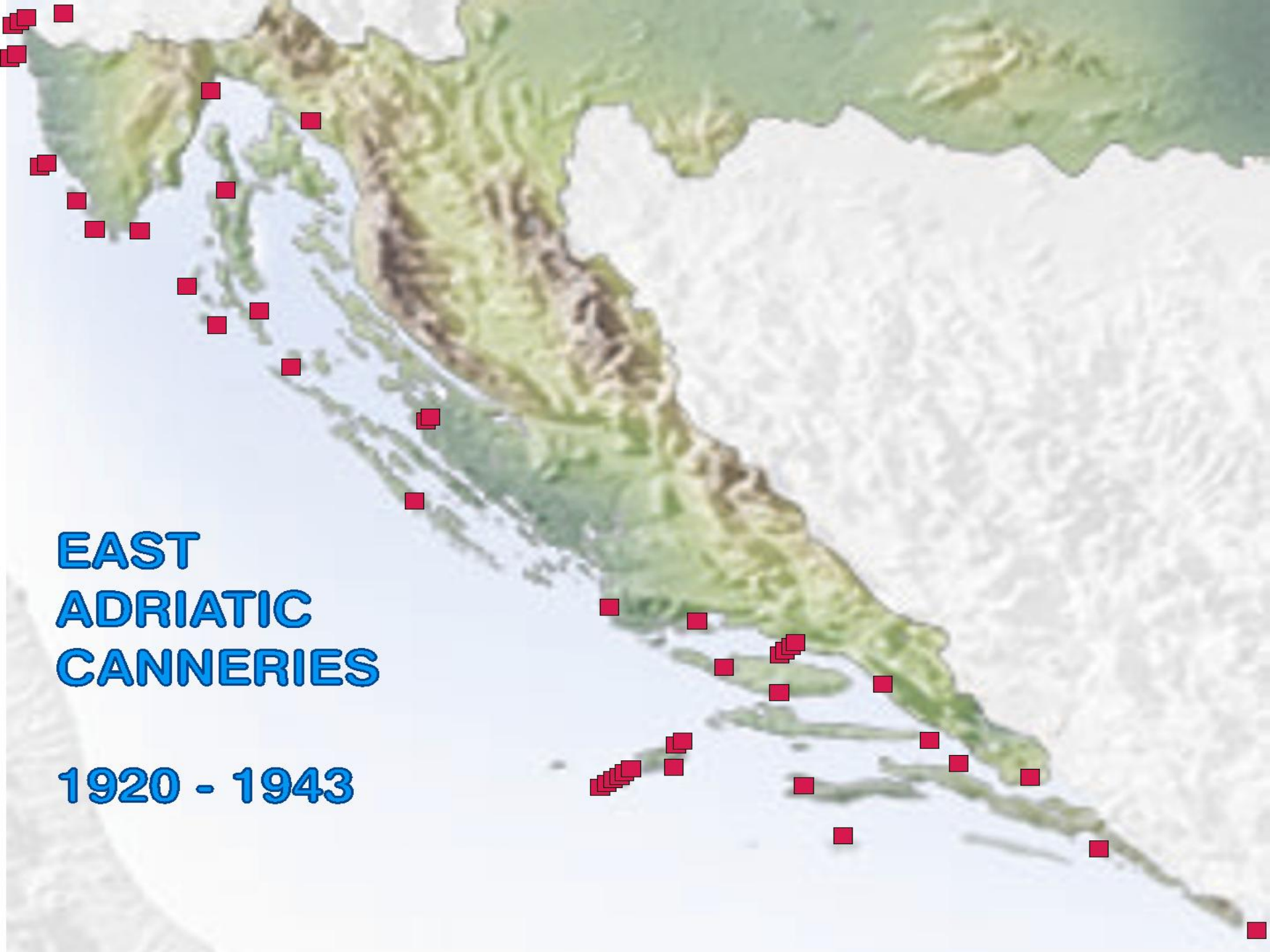
1879 - 1911

Početak 20. stoljeća - gdje smjestiti tvornicu konzervi?

Lokacijski faktori:

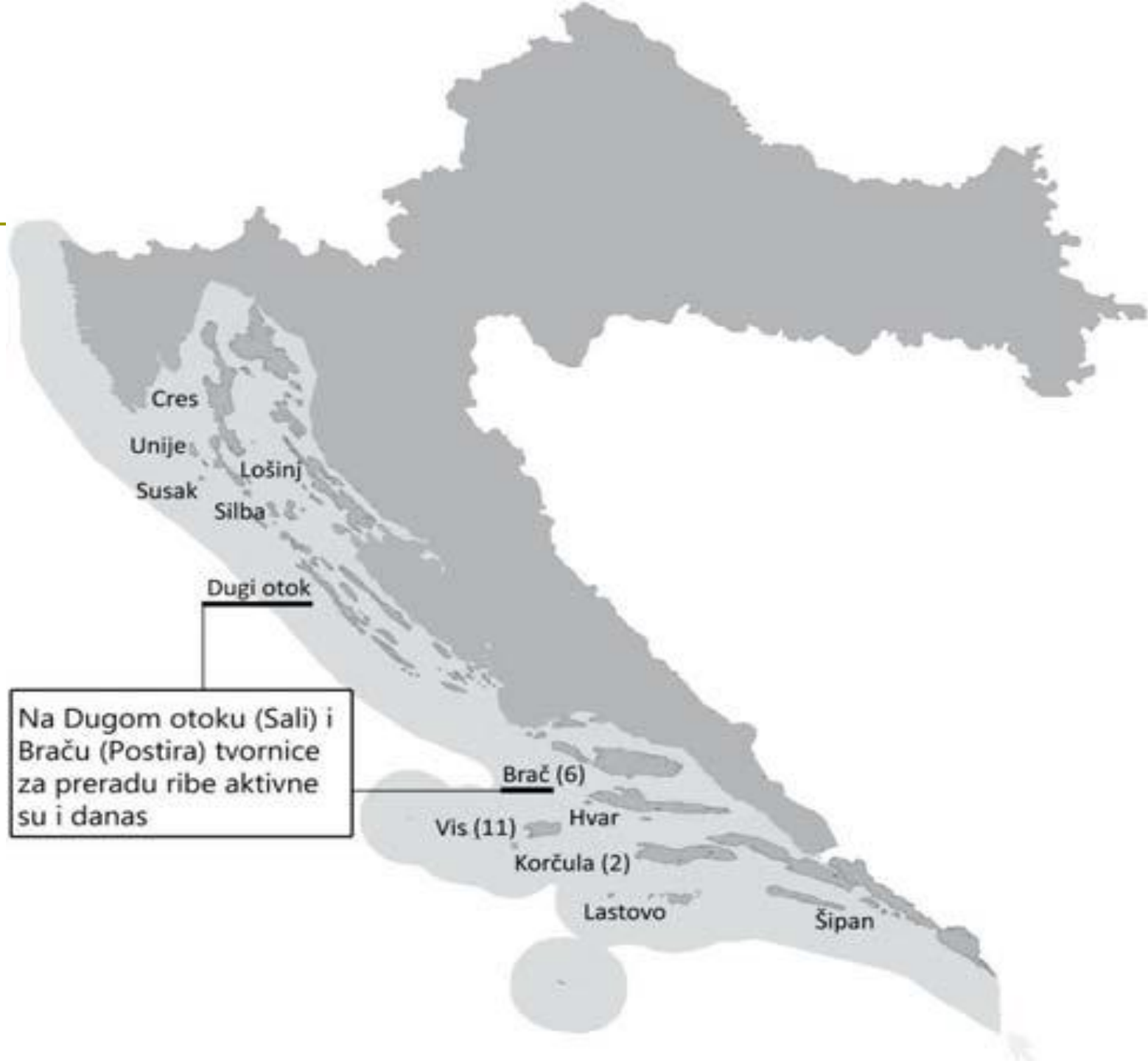
- Kratki dohvat ribarica na vesla
- Tradicionalni ribarski alati
- Lokalno znanje o “poštama”
- Riba se brzo kvari
- Višak poljoprivrednog stanovništva

- Veliko tržište & velika potražnja – visoki prijevozni troškovi i jedinični troškovi proizvodnje se lako pokrivaju



**EAST
ADRIATIC
CANNERIES**

1920 - 1943



Na Dugom otoku (Sali) i Braču (Postira) tvornice za preradu ribe aktivne su i danas

Dugi otok

Brač (6)

Vis (11)

Hvar

Korčula (2)

Lastovo

Šipan

Cres

Unije

Susak

Lošinj

Silba











8
X-TIME

DA LUNAR

WUM

16

Y

A

Slučaj 1 vs. Slučaj 2

- Slučaj **1**: otočani su znali sami iskoristiti komparativnu prednost
- Slučaj **2**: Morao je doći netko s kopna
- Treba li otocima otočna razvojna politika?
- Treba li otocima regionalna politika?

Regionalna razvojna politika?

□ raščistiti:

dijelić kopna odvojen morem, ili otok

□ otoci su relevantni predmet razvojne politike!

□ Razviti "otočne" analitičke i razvojne metode

□ Iskrcati se (konačno) s dobrom top down razvojnom politikom

□ Potaći i pomoći inicijative odozdo (bottom up)

Hrvatska otočna razvojna politika

□ Razvoj

razvoj vs. rast, održivi razvoj vs. održivi rast, **odrast (degrowth)?**

□ Politika (policy!)

Podržavanje i usmjeravanje rasta i (društveno-ekonomskog) razvoja

Podržavanje i usmjeravanje rasta i (društveno-ekonomskog) razvoja hrvatskih otoka prema održivosti

Tko? (pitanje legaliteta i legitimiteta)

Kako?

Regionalna razvojna politika RH i otoci

1990, 1997: Ustav Republike Hrvatske

(Članak 52):

“...More, morska obala, otoci... i druga prirodna bogatstva, za koje je zakonom određeno da su od interesa za Republiku Hrvatsku, imaju njezinu osobitu zaštitu.

1997: Nacionalni program razvitka otoka

1999: Zakon o otocima (dopune 2002, 2006)

lex specialis! (za promjene!)

Nacionalni program razvitka otoka (1997)

Zakon o otocima (1999):

razvojna načela (vizija):

- ❑ Otoci su razvojno jednakopravni dijelovi Hrvatske
- ❑ Otok je sustav
- ❑ Otočna bogatstva koriste se održivo i u potpunosti
- ❑ Otok je razvojna zajednica
- ❑ Državna uprava i županijska samouprava imaju aktivnu ulogu u otočnom razvitku
- ❑ Razvitkom otoka upravlja se kontinuirano

Nacionalni program razvitka otoka (1997) razvojni ciljevi (dinamički, statički)

- **Održivi razvitak** (proizvodnja u okvirima nosivog kapaciteta otočnog ekosustava, povrat ulaganja, očuvana socijalna dinamika)
- **Društveno zadovoljavajuća naseljenost** (otočna zajednica koja brojem, dobnom, spolnom i kvalifikacijskom strukturom te načinom i standardom života trajno zadržava svoje članove)

Nacionalni program razvitka otoka (1997)

razvojni ciljevi (dinamički, statički)

- ❑ Ostanak sadašnjeg stanovništva, poticaji obiteljima da imaju više djece i povratak prvenstveno mlađeg, radnoaktivnog stanovništva
- ❑ Izjednačavanje uvjeta otočnih ulaganja s uvjetima na kopnu (**stanje:** ulaganja na otoku su 20 – 100% skuplja od ulaganja na kopnu)
- ❑ Što raznovrsnija struktura otočnog gospodarstva
- ❑ Polivalentnost otočnog domaćinstva

Nacionalni program razvitka otoka (1997) razvojni ciljevi (dinamički, statički)

- Potpuna fizička dostupnost otočnih resursa (**stanje**: zarasli vinogradi i maslinici, zakrčeni poljski putevi...)
- Dostupnost otočnih vrijednosti u pravnom prometu (**stanje**: neriješeni imovinsko pravni odnosi)

Tko? (legalitet, legitimitet)

Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU (4 Uprave):

1. Uprava za strateško planiranje, fondove EU i međunarodne programe
2. Uprava za financije i informacijsko-telekomunikacijske sustave
3. Uprava za provedbu operativnih programa i međunarodnih instrumenata
4. Uprava za regionalni razvoj (**6 sektora**):
 - 4.6.1. Sektor za politiku regionalnoga razvoja
 - 4.6.3. Sektor za provedbu programa regionalnoga razvoja
 - 4.6.2. Sektor za otoke
 - 4.6.2.1. Služba za politiku razvoja otoka
 4. 6.2.2. Služba za pripremu, provedbu i praćenje otočnih razvojnih programa i projekata
 4. 6.2.2.1. Odjel za pripremu i provedbu projekata održivog razvoja otoka
 4. 6.2.2.2. Odjel za praćenje provedbe programa i projekata⁶⁵ održivog razvoja otoka

Regionalna razvojna politika

vs. Otočna razvojna politika

- ❑ Strategija regionalnog razvoja (2010-2013)
- ❑ Zakon o regionalnom razvoju (2014)
- ❑ 21 ŽRS (2011-2013)
- ❑ Regionalni sektorski razvojni dokumenti?
- ❑ Akcijski plan?

- ❑ Nacionalni program razvitka otoka (NPRO) (1997)
- ❑ Zakon o otocima (1999)
- ❑ 26 Programa održivog razvitka otoka (PORO) (2005)
- ❑ 13 državnih programa razvitka otoka (DPRO)
- ❑ Otočni godišnji program

Tko sve?

1. Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture
2. Ministarstvo poduzetništva i obrta
3. Ministarstvo zdravlja
4. Ministarstvo kulture
5. Ministarstvo turizma
6. Ministarstvo branitelja
7. Ministarstvo socijalne politike i mladih
8. Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja
9. Ministarstvo pravosuđa
10. Ministarstvo unutarnjih poslova
11. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
12. Ministarstvo poljoprivrede
13. Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava,

Tko sve?

1. Agencija za regionalni razvoj Republike Hrvatske
2. Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
3. Državna geodetska uprava
4. HEP - Operator distribucijskog sustava d.o.o.
5. HP - Hrvatska pošta d.d., Odašiljači i veze d.o.o.
6. Hrvatski Telekom d.d.
7. Hrvatske šume d.o.o.
8. Hrvatske vode, Hrvatske ceste d.o.o.
9. Agencija za obalni linijski pomorski promet
10. Hrvatska agencija za poštu i elektroničke komunikacije (HAKOM)
11. Hrvatska banka za obnovu i razvitak

Kako?

Uobičajeno je:

- Prinudama - zabranama
- Ograničenjima
- Neposrednim poticanjem

Smanjenjem troškova poduzetnicima

Povećavanjem prihoda poduzetnicima

Smanjivanjem troškova života

- Posrednim poticanjem

Izgradnjom infrastrukture

Izgradnjom sustava zdravstva, školstva, kulture, znanosti,

Kako na otocima?

- ~~■ Prinudama — zabranama (s jednom iznimkom)~~
- ~~■ Ograničenjima (s jednom iznimkom)~~
- Neposrednim poticanjem otočana
 - Smanjenjem troškova poduzetnicima
 - Povećavanjem prihoda poduzetnicima
 - Smanjivanjem troškova otočnog života
- Posrednim poticanjem otočana
 - Izgradnjom infrastrukture
 - Izgradnjom sustava zdravstva, školstva, kulture, znanosti
- **Poticanjem upravljanja razvojem odozdo i odozgo (bottom up – top down)**

Zakon o otocima:

- Dijeli otoke na dvije skupine
- Uvodi naknade za cestovni (trajektni) prijevoz
- *Zabranjuje unos alohtone divljači*
- Uređuje mali ribolov bez naknade
- Pobrojava djelatnosti koje otočni razvitak čine održivim i uređuje njihovo poticanje
- Uvodi Hrvatski otočni proizvod
- Uređuje kreditnu liniju (HBOR, kasnije EIB, CEB)

Zakon o otocima:

- Uređuje državne potpore male vrijednosti poslodavcima za očuvanje radnih mjesta
- Uvodi i uređuje povlastice u potrošnji vode
- Određuje općinske/gradske proračunske prihode od naknade za iskorištavanje nafte i plina
- *Uvodi pravo države, županije i otočne općine/grada na prvokup nekretnina na malim, povremeno nastanjenim i nenastanjenim otocima*

Zakon o otocima:

- ❑ Određuje i uređuje 13 Državnih programa razvitka otoka
- ❑ Određuje i uređuje 26 Programa održivog razvitka otoka
- ❑ Uvodi i uređuje Otočni godišnji program
- ❑ Uvodi i uređuje povjerenstva za nadzor upravljanja otočnim razvitkom pri otočnim županijama
- ❑ Određuje izvještavanje Hrvatskog sabora o **učincima** provedbe Zakona o otocima

Red. br.	Državni program razvitka otoka (Kulturni razvoj) – DPRO 2	Razdoblje provedbe	Ukupno predviđena sredstva za provedbu	Planirana sredstva u 1. godini provedbe	Planirana proračunska sredstva (PS) u 1.godini provedbe
1.	Internetizacija, informatizacija, edukacija	2000 -	XXX	XX	PS
2.					
...					
13.					
UKUPNO					

OTOČNI GODIŠNJI PROGRAM							
Red. br.	Mjere, poslovi i zadaci	Oznaka DPRO	Oznaka PORO	Iznos DPRO	Iznos PORO	Planirana proračunska sredstva (PS) u 1. godini provedbe	Tijelo odgovorno za provedbu (min., HBOR, provoditelji drž. programa)
1.	Internetizacija, informatizacija, edukacija	2		XX		PS	Ministarstvo kulture
2.	Uspostavljanje informacijskog sustava za gospodarsko upravljanje		1		YYY	PS	Ministarstvo gospodarstva
...							
N							
UKUPNO		-	-				

Red. br.	Program održivog razvitka otoka Šolte – PORO 1	Razdoblje provedbe	Ukupno predviđena sredstva za provedbu	Planirana sredstva u 1. godini provedbe	Planirana proračunska sredstva (PS) u 1.godini provedbe
1.	Uspostavljanje informacijskog sustava za gospodarsko upravljanje	2002-2005	YYY	YYY	PS
2.					
...					
26.					
UKUPNO		-			

Umjesto Programa, Zakona....

2010: Uredba o indeksu razvijenosti (dopunjeno **2013**):

Kompozitni indeks (5 komponenti) na razini jedinica lokalne samouprave (JLS):

- Stopa nezaposlenosti (nezaposleni / nezaposleni i zaposleni)
- Dohodak per capita
- Gradski/općinski proračun per capita
- Stanovništvo 2001/stanovništvo 2011
- Stopa obrazovanosti (stanovništvo sa srednjom školom i više /stanovništvo u dobi od 16 do 65)

Omogućuje rangiranje 556 hrvatskih općina i gradova

Omogućuje izračunavanje hrvatskog prosjeka

Umjesto Programa, Zakona....

5 skupina jedinica lokalne samouprave:

I. skupina: JLS s vrijednošću indeksa manjom od 50% hrvatskog prosjeka

II. skupina: JLS s vrijednošću indeksa 50% - 75% hrvatskog prosjeka

III. skupina: JLS s vrijednošću indeksa 75% - 100% hrvatskog prosjeka

IV. skupina: JLS s vrijednošću indeksa 100 - 125% hrvatskog prosjeka

V. skupina: JLS s vrijednošću indeksa višom od 125% hrvatskog prosjeka

Otočna razvojna politika (1997 – 2016)?

- Nažalost (na sreću?):

Otočnih gradova i općina nema u I. i u II. skupini

- Pitanje političke volje?
- Presloženo nositeljima otočne politike ?
- Regionalna politika = ulaganja u krupnu infrastrukturu?
- Da li je Indeks razvijenosti primjenljiv na kopnu
- Da li je primjenljiv na otocima?
- Zagonetka nositeljima otočne politike ?

Sredstva uložena u razvoj otoka 1999-2013

Sredstva državnog proračuna: 8.615.424.215 kn

Ulaganje putem kreditiranja: 3.152.162.822 kn

Ukupno uloženo u otoke: **11.767.587.037 kn**

Prosječno godišnje ulaganje: 784.505.802 kn

- Broj stanovnika (1999 – 2013): oko 125.000

- Prosječno godišnje po stanovniku: 6.276 kn

- Ukupno po stanovniku: 94.140 kn

Puno?

Dovoljno? Premalo? Previše?

MRRFEU: Izvješće o učincima provedbe Zakona o otocima u 2013.

1. UVOD

2. UKUPNA ULAGANJA DRŽAVE U RAZVOJ OTOKA U 2013. GODINI

2.1. Ulaganja u otoke kroz bespovratna sredstva

2.2. Ulaganja u otoke putem kreditiranja

2.2.1. Hrvatska banka za obnovu i razvitak

2.3. Ulaganja u otoke u suradnji s europskim financijskim institucijama

2.3.1. Europska investicijska banka

2.3.2. Razvojna banka Vijeća Europe

3. KOMPONENTE ULAGANJA DRŽAVE U RAZVOJ OTOKA KROZ PROVEDBU ZAKONA O OTOCIMA

3.1. Prometna povezanost

3.2. Prometna infrastruktura

3.3. Komunalna infrastruktura i zaštita okoliša

3.4. Gospodarstvo i potpore

3.5. Energetika i energetska učinkovitost

3.6. Turizam

3.7. Kultura

3.8. Obrazovanje

3.9. Zdravstvo

3.10. Socijalna skrb

3.11. Subvencije i kapitalne donacije

3.12. Sredstva povrata poreza na dohodak ustupljena otočnim jedinicama lokalne samouprave

3.13. Zaštita i upravljanje otočnim prostorom

3.14. Otočno vijeće

3.15. Ostalo

4. ZAKLJUČAK

5. POPIS TABLICA, GRAFIČKIH PRIKAZA I PRILOGA

MRRFEU: Izvješće o učincima provedbe Zakona o otocima u 2013.

4. ZAKLJUČAK

MRRFEU, Sektor za otoke **pridaje maksimalnu važnost** otočnom održivom razvoju kroz financiranje mnogobrojnih mjera.

Pregledna analiza mjera otočne razvojne politike, od njenog instaliranja 1995. godine do danas, ukazuje kako su ulaganja u komunalnu i socijalnu infrastrukturu te brojna ostala ulaganja na otocima, **imala pozitivan učinak** na razvitak otoka.

MRRFEU: Izvješće o učincima provedbe Zakona o otocima u 2013.

4. ZAKLJUČAK

Činjenica je da su otoci **iznad nacionalnog prosjeka** po indeksu razvijenosti. Život na otocima se, međutim, i dalje se percipira **teško održivim**, što ukazuje na potrebu formuliranja **novih mjera** koje će imati razvojni cilj, a na čemu se središnja država već angažira.



Regionalna razvojna politika?

- Svi za reforme, promjene
- Preciznije, molim:

□ **pro**mjene

- ili

□ Promje**ne!**